

ปัจจัยในการสำเร็จการศึกษาล่าช้า และสำเร็จการศึกษาตามเกณฑ์ของนิสิต
ระดับบัณฑิตศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Factors Contributing to Delayed and Specified Graduation of
Graduate Students of Faculty of Humanities and Social Sciences,
Mahasarakham University

พวงเพชร วอนวัฒนา

Phoungphe Wornwattana

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Faculty of Humanities and Social Sciences, Mahasarakham University

E-mail: Phoungphet_w@hotmail.com

ได้รับบทความ: 24 กรกฎาคม 2563; แก้ไขบทความ: 8 กันยายน 2563; ตอรับตีพิมพ์: 15 กันยายน 2563

Received: July 24, 2020; Revised: September 8, 2020; Accepted: September 15, 2020

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยในการสำเร็จการศึกษาล่าช้า และสำเร็จการศึกษาตามเกณฑ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และ 2) เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยในการสำเร็จการศึกษาล่าช้าและสำเร็จการศึกษาตามเกณฑ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ที่มีหลักสูตรที่ศึกษาแตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการงานวิจัยครั้งนี้ คือผู้สำเร็จการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2560-2562 จำนวน 79 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามปัจจัยในการสำเร็จการศึกษาล่าช้า และการสำเร็จการศึกษาตามเกณฑ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน F-test และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยใช้การเปรียบเทียบเชิงพหุคูณ สถิติ Scheffe

ผลการวิจัยพบว่า

นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยในการสำเร็จการศึกษาล่าช้า และสำเร็จการศึกษาตามเกณฑ์โดยรวม และรายด้าน 4 ด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดและรองลงมา ดังนี้ ด้านคุณลักษณะส่วนตัวของนิสิต

($\bar{x}$ = 4.22) ด้านขั้นตอน/ระเบียบ/ข้อบังคับ/แนวปฏิบัติ ($\bar{x}$ = 4.20) ด้านความรู้ในการวิจัย ($\bar{x}$ = 4.01) ด้านการบริการแหล่งค้นคว้าทางวิชาการ ($\bar{x}$ = 3.93) ตามลำดับ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยในการสำเร็จการศึกษาล่าช้า และสำเร็จการศึกษาตามเกณฑ์ อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน คือ ด้านอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำวิจัย ($\bar{x}$ = 4.70) และด้านการบริหารจัดการของหลักสูตร ($\bar{x}$ = 4.55) มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยในการสำเร็จการศึกษาล่าช้า และสำเร็จการศึกษาตามเกณฑ์ อยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน คือ ด้านปัญหาส่วนตัวของนิสิต ($\bar{x}$ = 3.21)

โดยสรุป ปัจจัยที่มีผลต่อการสำเร็จการศึกษาล่าช้า และสำเร็จการศึกษาตามเกณฑ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษามากที่สุด คือด้านอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำวิจัย และด้านการบริหารจัดการของหลักสูตร ซึ่งสารสนเทศที่ได้นี้จะเป็แนวทางให้หลักสูตรได้นำไปพัฒนาและปรับปรุงการบริหารจัดการเรียนการสอนนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: การสำเร็จการศึกษา, นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา

Abstract

This study aimed at 1) investigating opinions regarding factors contributing to delayed and specified graduation of the graduate students of the Faculty of Humanities and Social Sciences, Mahasarakham University, and 2) comparing their opinions regarding factors contributing to delayed and specified graduation of the graduate students of the Faculty of Humanities and Social Sciences based on different study plans of different curriculums. Selected through purposing sampling, the participants included 79 graduate students who completed their postgraduate study between the academic years 2017 and 2019. The research instruments consisted of a questionnaire pertaining to the factors contributing to the delayed and specified graduation of the graduate students of the Faculty of Humanities and Social Sciences, Mahasarakham University. Statistics for data analysis included percentage, standard deviation, F-test and Multiple Comparison Test based on Scheffe.

The research result finds that:

The graduate students of the Faculty of Humanities and Social Sciences had the overall opinions concerning delayed and specified graduation with four aspects at high level ranging from the highest mean score to the least

mean score. The mean score for the aspect of personal characteristics of the graduate students is ($\bar{x} = 4.22$), procedures/regulations/rules/guideline ($\bar{x} = 4.20$), knowledge about research ($\bar{x} = 4.01$), services for sources for academic search ($\bar{x} = 3.93$) respectively. They had opinions about factors contributing to delayed and specified graduation of two aspects at highest level including research advisor ($\bar{x} = 4.70$) and administration and curriculum management ($\bar{x} = 4.55$). They had opinions about factors contributing to delayed and specified graduation at moderate level for one aspect concerning personal problem ($\bar{x} = 3.21$).

In conclusion, the most important factors contributing to delayed and specified graduation based on the requirements of the postgraduate studies are research advisor and administration and curriculum management. This study provides a guideline for administrative committee of all curriculums to use for the improvement of effective administration and learning and teaching management of graduate students to enhances and supports the graduate students.

Keywords: Graduation, Graduate Students

1. บทนำ

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ได้จัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ณ ปัจจุบัน มีจำนวนทั้งสิ้น 8 หลักสูตร แยกเป็นระดับปริญญาเอก จำนวน 3 หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย สาขาวิชาศาสนา และภูมิปัญญาเพื่อการพัฒนา และสาขาวิชาภาษาอังกฤษ ระดับระดับปริญญาโท จำนวน 5 หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย สาขาวิชาศาสนาและภูมิปัญญาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น และสาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ และหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ และสาขาวิชาการสอนภาษาและวรรณกรรมไทย (คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2561) โดยจัดการศึกษาระบบในเวลาราชการและนอกเวลาราชการ ในการจัดการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษาดังกล่าว มีคณะกรรมการบัณฑิตศึกษาประจำคณะ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร ทำหน้าที่ควบคุม กำกับ ติดตาม และประเมินการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา โดยมีเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบงานด้านการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา ช่วยกำกับติดตามนิสิตให้ดำเนินการตามระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัย ซึ่งนิสิตทุกคนต้องปฏิบัติตาม ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ว่าด้วย

การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2557 ข้อ 17 การกำหนดระยะเวลาการศึกษาตามหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ข้อ 17.1 การสอนในเวลาราชการ ข้อ 17.1.2 หลักสูตรปริญญาโทบัณฑิตให้ใช้ระยะเวลาการศึกษาตามหลักสูตรจนสำเร็จการศึกษาอย่างน้อย 3 ภาคการศึกษาปกติ และอย่างมากไม่เกิน 10 ภาคการศึกษาปกติ ข้อ 17.1.3 หลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต ให้ใช้ระยะเวลาการศึกษาตามหลักสูตร ไม่เกิน 12 ภาคการศึกษาปกติ แต่ต้องไม่เกิน 6 ปีการศึกษา ข้อ 17.2 การสอนนอกเวลาราชการ 17.2.2 หลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต ให้ใช้ระยะเวลาการศึกษาตามหลักสูตรจนสำเร็จการศึกษาอย่างน้อย 4 ภาคการศึกษา และอย่างมากไม่เกิน 10 ภาคการศึกษา แต่ต้องไม่เกิน 5 ปีการศึกษา (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2561)

จากการรวบรวมข้อมูลสถิติของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาส่วนใหญ่ใช้เวลาในการศึกษาจนเกือบพ้นสภาพการเป็นนิสิต หรือใช้เวลาเท่ากับระยะเวลาสูงสุดที่มหาวิทยาลัยกำหนดไว้ ทำให้นิสิตเสียเวลาในการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการปรับวุฒิเพื่อหน้าที่การงานที่สูงขึ้น สูญเสียค่าใช้จ่ายงบประมาณเพิ่มขึ้น หรือพลาดโอกาสในการสมัครเข้าทำงานหากแต่นิสิตยังไม่สำเร็จการศึกษา นอกจากนี้ นิสิตยังมีผลกระทบต่อสภาพจิตใจ เกิดความวิตกกังวลและความเครียด เนื่องจากถูกบังคับด้วยระยะเวลาที่เหลือน้อยรวมไปถึงอาจทำให้หลักสูตรเสียชื่อเสียงในการผลิตบัณฑิตให้สำเร็จการศึกษาได้ เป็นต้น

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยในการสำเร็จการศึกษาล่าช้า และสำเร็จการศึกษาตามเกณฑ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการนำปัจจัยที่ศึกษาเหล่านั้นมาวิเคราะห์หาสาเหตุ เพื่อใช้เป็นข้อเสนอแนะสำหรับหลักสูตรในการวางแผนการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษาให้มีประสิทธิภาพ เพื่อลดจำนวนนิสิตที่สำเร็จการศึกษาล่าช้าให้สำเร็จการศึกษาตามเกณฑ์ และนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษานิสิตที่สำเร็จการศึกษาตามเกณฑ์มาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์แก่นิสิตที่สำเร็จการศึกษาล่าช้า ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่หลักสูตรและคณะ รวมถึงลดภาระการขาดแคลนอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ในการควบคุมดูแลนิสิตรายอื่น เนื่องจากการไม่สำเร็จการศึกษาของนิสิตตามเกณฑ์

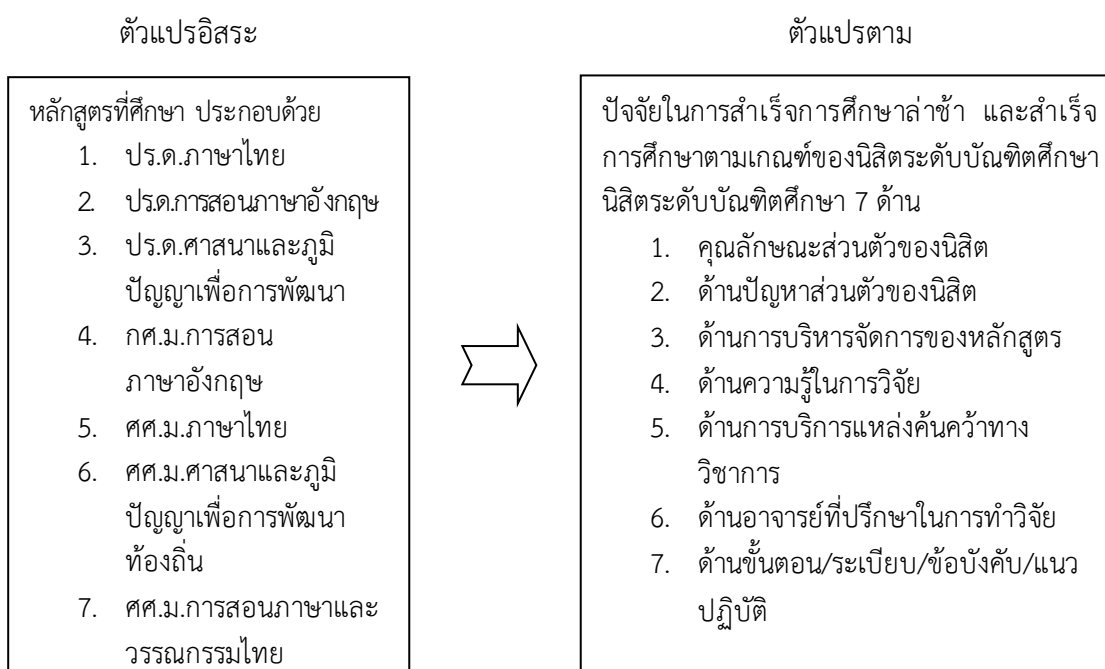
2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยในการสำเร็จการศึกษาล่าช้า และสำเร็จการศึกษาตามเกณฑ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยในการสำเร็จการศึกษาล่าช้าและสำเร็จการศึกษาตามเกณฑ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ที่มีหลักสูตรที่ศึกษาแตกต่างกัน

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาล่าช้า และสำเร็จการศึกษาตามเกณฑ์ ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จากวัตถุประสงค์ข้างต้นสรุปกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังนี้

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยเห็นว่า ปัจจัยในการสำเร็จการศึกษาล่าช้าและสำเร็จการศึกษาตามเกณฑ์ ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษามาจากหลายปัจจัย ผู้วิจัยจึงได้กำหนดปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรในงานวิจัย 7 ด้าน ได้แก่

1. ด้านคุณลักษณะส่วนตัวของนิสิต หมายถึง ความมุ่งมั่นตั้งใจและความอดทน ความรับผิดชอบและการวางแผนการทำวิจัย และความสามารถในการบริหารเวลาในการทำวิจัยที่เหมาะสม

2. ด้านปัญหาส่วนตัวของนิสิต หมายถึง มีภาระหน้าที่ต่อครอบครัว มีภาระหน้าที่สถานที่ทำงาน ปัญหาเรื่องสุขภาพ และปัญหาเรื่องงบประมาณในการวิจัย/การศึกษา

3. ด้านการบริหารจัดการของหลักสูตร หมายถึง รายวิชาที่จัดไว้ในหลักสูตรครบถ้วนและสอดคล้องกับสาขาวิชา เนื้อหาวิชาที่ศึกษาสอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน เนื้อหาวิชาในหลักสูตรมีส่วนช่วยเพิ่มความสามารถในการคิดวิเคราะห์ปัญหา และเนื้อหาวิชาในหลักสูตรมีส่วนช่วยเพิ่มความสามารถในการค้นคว้าและวิจัย

4. ด้านความรู้ในการทำวิจัย หมายถึง ทักษะการใช้ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ ในการอ่าน เขียน ติดต่อสื่อสารหรือทำวิจัย สามารถตัดสินใจเลือกหัวข้อและวิเคราะห์ปัญหา ในการทำวิจัยได้ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูล มีความรู้เกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัย ความสามารถในการค้นคว้ารวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล สรุปและอภิปรายผลการวิจัยได้ และทักษะในการเขียนบทความวิจัย เพื่อตีพิมพ์หรือนำเสนอ ผลงาน

5. ด้านการบริการแหล่งค้นคว้าทางวิชาการ หมายถึง การบริการของสำนัก วิทยบริการมีความสะดวกรวดเร็ว หนังสือ เอกสาร ตำราในสำนักวิทยบริการเพียงพอต่อ ความต้องการของนิสิต อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ อาทิ คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต ในสำนัก วิทยบริการเพียงพอต่อความต้องการของนิสิต และคณะ/สาขา จัดเตรียมสิ่งสนับสนุนการ เรียนรู้ให้กับนิสิตใช้ทำงานวิจัยหรือสืบค้นข้อมูลนอกเหนือจากของสำนักวิทยบริการ

6. ด้านอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำวิจัย หมายถึง ผู้มีคุณวุฒิและ ประสบการณ์ตรงตามสาขา มีความรู้ความเชี่ยวชาญในหัวข้อวิจัยที่นิสิตทำ มีเวลาให้นิสิตเข้า พบหรือขอคำปรึกษา มีช่องทางการสื่อสารระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษากับนิสิต ให้ข้อเสนอแนะ ให้เห็นแนวทางปรับปรุงแก้ไขงานวิจัยอย่างชัดเจน ให้ความสำคัญในการให้กำลังใจและ ช่วยเหลือนิสิต ตรวจงานวิจัยให้นิสิตตรงตามเวลา และอาจารย์ที่ปรึกษาและนิสิตมี สัมพันธภาพที่ดีระหว่างกัน

7. ด้านขั้นตอน/ระเบียบ/ข้อบังคับ/แนวปฏิบัติ หมายถึง ขั้นตอน ระเบียบ ข้อบังคับประกาศ แนวปฏิบัติ สำหรับนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาที่มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำหนดมีความเหมาะสม มีการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วไบนิสิตสนใจและให้ความสำคัญ รวมทั้งมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอน ระเบียบ ข้อบังคับ แนวปฏิบัติ และประกาศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

3.2 รูปแบบการวิจัย

รูปแบบการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบผสมผสานเชิงคุณภาพและปริมาณ โดยเชิง ปริมาณผู้วิจัยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล และเชิงคุณภาพโดยการศึกษาจาก เอกสารงานวิจัย และการสัมภาษณ์

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามที่สำเร็จการศึกษา ในปีการศึกษา 2560-2562 โดยการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวนทั้งสิ้น 79 คน

3.4 เครื่องมือการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ส่วนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยในการสำเร็จการศึกษาล่าช้า และสำเร็จการศึกษาตามเกณฑ์ของนิสิต จำแนกระดับของความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ และส่วนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาล่าช้า และสำเร็จการศึกษาตามเกณฑ์ของนิสิต

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. เครื่องมือเชิงปริมาณผู้วิจัย นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง จำนวน 3 ท่าน เมื่อปรับปรุงเสร็จนำแบบสอบถามไปทดลองกับนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน หาคุณภาพของแบบสอบถามทั้งฉบับ ด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของครอนบาค (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540) ได้ค่าความเชื่อมั่นส่วนของแบบสอบถามเท่ากับ 0.92 และนำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้และปรับปรุงแก้ไขแล้วไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

2. เครื่องมือเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาเอกสารวิจัย ข้อมูลต่าง ๆ การสังเกต การพูดคุยสอบถามและสัมภาษณ์จากการติดต่อประสานงานระหว่างนิสิตและเจ้าหน้าที่ เกี่ยวกับลักษณะส่วนตัว ปัญหาส่วนตัว การบริหารจัดการของหลักสูตร ความรู้ในการทำวิจัย การบริการแหล่งค้นคว้าทางวิชาการ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ขั้นตอนการทำวิทยานิพนธ์ ระเบียบ ข้อบังคับ และแนวปฏิบัติต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการศึกษาวิจัยให้ครอบคลุมและใช้ประโยชน์จากการวิจัยในครั้งนี้ได้จริง

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนและวิธีการ ดังนี้

1. ดำเนินการจัดทำแบบสอบถามตามจำนวนเท่ากับประชากรและกลุ่มตัวอย่างพร้อมทั้งตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน และความสมบูรณ์ของเอกสาร

2. ผู้วิจัยทำหน้าที่รับรายงานตัวนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่สำเร็จการศึกษาและเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร ปีการศึกษา 2561-2562 ในวันที่ 28 พฤศจิกายน 2562 และดำเนินการขอความร่วมมือจากนิสิตในการกรอกแบบสอบถาม จำนวน 19 ฉบับ เก็บรวบรวมเจาะจงเฉพาะนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่สำเร็จการศึกษาและเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร ปีการศึกษา 2561-2562 ซึ่งมีผู้สำเร็จการศึกษา จำนวน 19 คน

3. รวบรวมแบบสอบถามตามข้อ 2 และตรวจสอบแบบสอบถามที่ได้รับถูกต้องครบถ้วน และความสมบูรณ์ของเนื้อหาในแบบสอบถามที่ได้รับตอบกลับ
4. ส่งเอกสารขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามให้แก่ นิสิตที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2559-2561 จำนวน 34 คน และ 2560-2561 จำนวน 26 คน ที่สำเร็จการศึกษาไปก่อนหน้านี้ ทางไปรษณีย์ตามที่อยู่ประวัตินิสิตที่ให้ไว้ก่อนสำเร็จการศึกษา
5. ติดตามข้อมูลจากการส่งเอกสารแบบสอบถามจากนิสิต โดยผ่านทางโทรศัพท์
6. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้รับตอบกลับไปวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลต่อไป
7. ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลและรวบรวมข้อมูลจำนวน 30 วัน

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ประกอบด้วย F-test (One-way Analysis of Variance: ANOVA) และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยใช้การเปรียบเทียบเชิงพหุคูณ (Multiple Comparison Test) สถิติ Scheffe

4. สรุปผลการวิจัย

1. นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 46 คน (ร้อยละ 36.70) อายุ 25-34 ปี (ร้อยละ 49.40) สถานภาพโสด (ร้อยละ 68.40) สถานภาพการทำงานเอกชน (ร้อยละ 49.37) มีประสบการณ์ทำวิจัยก่อนเข้าศึกษา (ร้อยละ 73.40) พักอาศัยนอกเขตจังหวัดมหาสารคาม (ร้อยละ 67.10) มีหลักสูตรที่ศึกษา กศ.ม. การสอนภาษาอังกฤษ (ร้อยละ 36.70) เกรดเฉลี่ยระดับปริญญาตรี 3.00-3.49 ระดับ ดี (ร้อยละ 53.16) การศึกษาต่อตรงสาขาเดิม (ร้อยละ 89.90)
2. นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยในการสำเร็จการศึกษาล่าช้า และสำเร็จการศึกษาตามเกณฑ์โดยรวม และรายด้าน 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดและรองลงมา ดังนี้ ด้านคุณลักษณะส่วนตัวของนิสิต ($\bar{x} = 4.22$) ด้านขั้นตอน/ระเบียบ/ข้อบังคับ/แนวปฏิบัติ ($\bar{x} = 4.20$) ด้านความรู้ในการวิจัย ($\bar{x} = 4.01$) ด้านการบริการแหล่งค้นคว้าทางวิชาการ ($\bar{x} = 3.93$) ตามลำดับ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยในการสำเร็จการศึกษาล่าช้า และสำเร็จการศึกษาตามเกณฑ์ อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน คือ ด้านอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำวิจัย ($\bar{x} = 4.70$) และด้านการบริหารจัดการของหลักสูตร ($\bar{x} = 4.55$) มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยในการสำเร็จ

การศึกษาล่าช้า และสำเร็จการศึกษาตามเกณฑ์ อยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน คือ ด้านปัญหาส่วนตัวของนิสิต ($\bar{x} = 3.21$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านและรายข้อ ดังตาราง

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยในการสำเร็จ การศึกษาล่าช้า และสำเร็จการศึกษาตามเกณฑ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา โดยรวม ทั้ง 7 ด้าน

ปัจจัยในการสำเร็จการศึกษาล่าช้า และสำเร็จการศึกษาตามเกณฑ์	$\bar{x}$	S.D.	ระดับปัญหา
1. ด้านคุณลักษณะส่วนตัวของนิสิต	4.22	0.57	มาก
2. ด้านปัญหาส่วนตัวของนิสิต	3.21	1.16	ปานกลาง
3. ด้านการบริหารจัดการของหลักสูตร	4.55	0.48	มากที่สุด
4. ด้านความรู้ในการวิจัย	4.01	0.54	มาก
5. ด้านการบริการแหล่งค้นคว้าทางวิชาการ	3.93	0.69	มาก
6. ด้านอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำวิจัย	4.70	0.45	มากที่สุด
7. ด้านขั้นตอน/ระเบียบ/ข้อบังคับ/แนวปฏิบัติ	4.20	0.59	มาก
โดยรวม	4.12	0.37	มาก

2.1 นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยในการสำเร็จการศึกษาล่าช้า และสำเร็จการศึกษาตามเกณฑ์ ด้านคุณลักษณะส่วนตัวของนิสิต โดยรวม และรายข้อ 3 ข้ออยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดและรองลงมา คือ ข้อ 1 ความมุ่งมั่นตั้งใจและความอดทน ($\bar{x} = 4.41$) ข้อ 2 ความรับผิดชอบและการวางแผนการทำวิจัย ($\bar{x} = 4.31$) และ ข้อ 3 ความสามารถในการบริหารเวลาในการทำวิจัยที่เหมาะสม ($\bar{x} = 3.94$) ตามลำดับ

2.2 นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยในการสำเร็จการศึกษาล่าช้า และสำเร็จการศึกษาตามเกณฑ์ ด้านปัญหาส่วนตัวของนิสิต โดยรวม และรายข้อ 2 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดและรองลงมา คือ ข้อ 1 ภาระหน้าที่ที่ต่อครอบครัว ($\bar{x} = 3.43$) และข้อ 4 ปัญหาเรื่องงบประมาณในการวิจัย/การศึกษา ($\bar{x} = 3.21$) ตามลำดับ และมีความคิดเห็นข้อ 2 ภาระหน้าที่สถานที่ทำงาน ($\bar{x} = 3.82$) อยู่ในระดับมาก และข้อ 3 ปัญหาเรื่องสุขภาพ ($\bar{x} = 2.39$) อยู่ในระดับน้อย

2.3 นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยในการสำเร็จการศึกษาล่าช้า และสำเร็จการศึกษาตามเกณฑ์ ด้านการบริหารจัดการของหลักสูตร โดยรวมและรายข้อ 4 ข้อ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดและรองลงมา 3 อันดับ คือ ข้อ 4 เนื้อหาวิชาในหลักสูตรมีส่วนช่วยเพิ่มความสามารถในการค้นคว้าและวิจัย ($\bar{x} = 4.64$) ข้อ 3 เนื้อหาวิชาในหลักสูตร มีส่วนช่วยเพิ่มความสามารถในการคิดวิเคราะห์ปัญหา ($\bar{x} = 4.59$) ข้อ 2 เนื้อหาวิชาที่ศึกษาสอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน ($\bar{x} = 4.51$) และข้อ 1 รายวิชาที่จัดไว้ในหลักสูตรครบถ้วนและสอดคล้องกับสาขาวิชา ($\bar{x} = 4.46$) ตามลำดับ

2.4 นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยในการสำเร็จการศึกษาล่าช้า และสำเร็จการศึกษาตามเกณฑ์ด้านความรู้ในการทำวิจัย โดยรวมและรายข้อ 6 ข้อ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดและรองลงมา 3 อันดับ คือ ข้อ 2 ความสามารถในการตัดสินใจเลือกหัวข้อและวิเคราะห์ปัญหาในการทำวิจัยได้ ($\bar{x} = 4.12$) ข้อ 1 ทักษะการใช้ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษในการอ่าน เขียน ติดต่อสื่อสารหรือทำวิจัย และข้อ 3 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูล ($\bar{x} = 4.08$) ข้อ 5 ความสามารถในการค้นคว้ารวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลสรุปและอภิปรายผลการวิจัยได้ ($\bar{x} = 3.96$) ตามลำดับ

2.5 นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยในการสำเร็จการศึกษาล่าช้า และสำเร็จการศึกษาตามเกณฑ์ด้านการบริการแหล่งค้นคว้าทางวิชาการ โดยรวมและรายข้อ 4 ข้อ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดและรองลงมา 3 อันดับ คือ ข้อ 1 การบริการของสำนักวิทยบริการมีความสะดวกรวดเร็ว ($\bar{x} = 4.11$) ข้อ 4 คณะ สาขา จัดเตรียมสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ให้กับนิสิตใช้ทำงานวิจัยหรือสืบค้นข้อมูลนอกเหนือจากของสำนักวิทยบริการ ($\bar{x} = 3.94$) ข้อ 2 หนังสือ เอกสาร ตำราในสำนักวิทยบริการเพียงพอต่อความต้องการของนิสิต ($\bar{x} = 3.86$) และข้อ 3 อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ อาทิ คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต ฯลฯ ในสำนักวิทยบริการเพียงพอต่อความต้องการของนิสิต มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.81$)

2.6 นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยในการสำเร็จการศึกษาล่าช้า และสำเร็จการศึกษาตามเกณฑ์ด้านอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำวิจัย โดยรวมและรายข้อ 8 ข้อ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดและรองลงมา 3 อันดับ คือ ข้อ 1 คุณวุฒิและประสบการณ์ตรงตามสาขา ($\bar{x} = 4.83$) ข้อ 2 ความรู้ความเชี่ยวชาญในหัวข้อวิจัยที่นิสิตทำ ($\bar{x} = 4.82$) ข้อ 8 อาจารย์ที่ปรึกษาและนิสิตมีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างกัน ($\bar{x} = 4.77$) และ ข้อ 5 ให้ข้อเสนอแนะให้เห็นแนวทางปรับปรุงแก้ไขงานวิจัยอย่างชัดเจน ($\bar{x} = 4.73$) ตามลำดับ

2.7 นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยในการสำเร็จการศึกษาล่าช้า และสำเร็จการศึกษาตามเกณฑ์ด้านขั้นตอน ระเบียบ ข้อบังคับ แนวปฏิบัติ โดยรวมและรายข้อ 4 ข้อ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดและรองลงมา 3 อันดับ คือ ข้อ 1 ขั้นตอน ระเบียบ ข้อบังคับ แนวปฏิบัติ สำหรับนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาที่มหาวิทยาลัยกำหนดมีความเหมาะสม ($\bar{x} = 4.30$) ข้อ 3 นิสิตสนใจและให้ความสำคัญในขั้นตอน ระเบียบ ข้อบังคับ แนวปฏิบัติ ($\bar{x} = 4.21$) ข้อ 4 นิสิตมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอน/ระเบียบ/ข้อบังคับ/แนวปฏิบัติ ($\bar{x} = 4.19$) และข้อ 2 มหาวิทยาลัยมีการประชาสัมพันธ์ขั้นตอน ระเบียบ ข้อบังคับ แนวปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ($\bar{x} = 4.12$)

3. นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ที่มีหลักสูตรที่ศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการสำเร็จการศึกษาล่าช้า และสำเร็จการศึกษาตามเกณฑ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาโดยรวม ด้านปัญหาส่วนตัวของนิสิต ด้านความรู้ในการทำวิจัย ด้านอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำวิจัย และด้านขั้นตอน/ระเบียบ/ข้อบังคับ/แนวปฏิบัติไม่แตกต่างกัน

4. นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ที่มีหลักสูตรที่ศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการสำเร็จการศึกษาล่าช้า และสำเร็จการศึกษาตามเกณฑ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ด้านคุณลักษณะส่วนตัวของนิสิต ด้านการบริหารจัดการของหลักสูตร ด้านการบริการแหล่งค้นคว้าทางวิชาการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่พบว่า

4.1 นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยในการสำเร็จการศึกษาล่าช้าและสำเร็จการศึกษาตามเกณฑ์ ด้านคุณลักษณะส่วนตัวของนิสิต มากกว่าหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศาสนาและภูมิปัญญาเพื่อการพัฒนา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

4.2 นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาไทยศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยในการสำเร็จการศึกษาล่าช้าและสำเร็จการศึกษาตามเกณฑ์ ด้านการบริหารจัดการของหลักสูตร มากกว่าหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศาสนาและภูมิปัญญาเพื่อการพัฒนาและหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

4.3 นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยในการสำเร็จการศึกษาล่าช้าและสำเร็จการศึกษาตามเกณฑ์ ด้านการบริการแหล่งค้นคว้าทางวิชาการ มากกว่าหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

5. อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยในการสำเร็จการศึกษาล่าช้า และสำเร็จการศึกษาตามเกณฑ์ ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม สามารถอภิปรายผลการศึกษาได้ ดังนี้

1. นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยในการสำเร็จการศึกษาล่าช้า และสำเร็จการศึกษาตามเกณฑ์โดยรวม และรายด้าน 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดและรองลงมา ดังนี้ ด้านคุณลักษณะส่วนตัวของนิสิต ด้านขั้นตอน/ระเบียบ/ข้อบังคับ/แนวปฏิบัติ ด้านความรู้ในการวิจัย และด้านการบริการแหล่งค้นคว้าทางวิชาการ ตามลำดับ เนื่องจากนิสิตขาดความรู้ในการทำวิจัย การตัดสินใจเลือกหัวข้อในการทำวิจัย ทำให้ไม่สามารถเขียนงานวิจัยได้ ขาดการศึกษา ค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อประกอบการศึกษา ขาดการบริหารเวลา การวางแผนการทำวิจัยให้เหมาะสม รวมทั้งไม่ศึกษาระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยทำให้พลาดโอกาสในการสำเร็จการศึกษา เนื่องจากไม่ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ข้อบังคับของมหาวิทยาลัย เช่น เรื่องตีพิมพ์บทความวิจัยวิทยานิพนธ์ ไม่ใส่ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมจิตร แก้วมณี (2551) ที่พบว่า นักศึกษามีความเห็นต่อปัญหาการทำวิทยานิพนธ์ทั้ง 5 ด้าน คือ 1) ด้านคุณลักษณะส่วนตัวและความพร้อมของนักศึกษา 2) ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการของนักศึกษา 3) ด้านคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ 4) ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน และ 5) ด้านการบริการวิชาการของมหาวิทยาลัย อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับการศึกษาของ นิภา ศรีโพธิ์โรจน์ (2524: 5, 10) ได้กล่าวว่าการเลือกเรื่องที่จะวิจัยนั้นจะต้องเป็นเรื่องที่เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถ และทักษะของผู้วิจัยจะต้องมีความรู้ เทคนิควิธีในการเขียนรายงานการวิจัย จึงจะสามารถนำเสนอให้ผู้อื่นได้รับทราบได้เข้าใจ และมีความรู้ในเรื่องที่ผู้วิจัย จัดทำขึ้นอย่างละเอียดและชัดเจน และงานวิจัยของกิตติยา สุทธิประภา และสมาน ลอยฟ้า (2557) ที่พบว่า การทำวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ขั้นตอนการกำหนดหัวข้อจนถึงขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้เวลาโดยเฉลี่ย 1-2 ภาคการศึกษาและมีการเปลี่ยนแปลงและปรับแก้ไขงานบ่อยครั้ง สำหรับปัญหาในการทำวิทยานิพนธ์ส่วนใหญ่ได้แก่ นักศึกษาขาดทักษะด้านการอ่านสรุปความ โดยเฉพาะภาษาต่างประเทศ ขาดความรู้ความเข้าใจหัวข้อที่จะทำวิทยานิพนธ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของทรงธรรม ธีระกุล (2547) ที่พบว่า ปัจจัยด้านการบริการวิชาการของมหาวิทยาลัย การยืมเอกสารต่าง ๆ จากสำนักหอสมุดทำได้น้อยเล่มและเวลายืมน้อยเกินไป หนังสือ ตำรา และเอกสารต่าง ๆ มีน้อย เก่า และไม่ทันสมัย สื่อและอุปกรณ์ในการสืบค้นไม่เพียงพอ ไม่มีสถานที่ที่เป็นที่ทำงานและที่พักของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา

2. นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยในการสำเร็จการศึกษาล่าช้า และสำเร็จการศึกษาตามเกณฑ์ด้านอาจารย์ที่

ปรึกษาในการทำวิจัย และด้านการบริหารจัดการของหลักสูตรอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ในมหาวิทยาลัยมหาสารคามมีคุณวุฒิและประสบการณ์ตรงตามสาขา มีความรู้ความเชี่ยวชาญในหัวข้อวิจัยที่นิสิตทำ และมีช่องทางการสื่อสารระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษากับนิสิต ทั้งนี้ กระบวนการวิชาการเนื้อหาของหลักสูตรควรมีเนื้อหาทันสมัย และสอดคล้องกับปัญหาความเป็นจริง ควรมีเนื้อหารายวิชาเกี่ยวกับทักษะภาษาอังกฤษและทักษะการวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูล กรรมการบริหารหลักสูตรควรจัดกลไกให้คำปรึกษาและติดตามผลงานของนิสิต และมีกระบวนการกระตุ้นความก้าวหน้าในการทำวิทยานิพนธ์ทุกภาคการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับสอดคล้องกับงานวิจัยของทรงธรรม ชีระกุล (2547) ที่พบว่า ปัจจัยด้านคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อาจารย์ที่ปรึกษาไม่มีเวลาให้คำปรึกษาและตรวจงานแก่นิสิต อาจารย์ที่ปรึกษาและนิสิตมีความเข้าใจรอบวิจัยไม่ตรงกัน และอาจารย์ที่ปรึกษาไม่มีความรู้และเชี่ยวชาญในเรื่องที่นิสิตทำวิทยานิพนธ์ อาจารย์ไม่มีผลงานวิจัยและตำแหน่งทางวิชาการ และสอดคล้องกับงานวิจัยของดิลกรัตน์ โคตรสุมาตย์ และชัยญา อภิบาลกุล (2554) ที่พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อระยะเวลาการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นปัจจัยที่มีปัญหามากทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ การศึกษาอิสระ รองลงมา คือปัจจัยด้านการบริหารจัดการของหลักสูตร ด้านการบริการแหล่งค้นคว้าทางวิชาการ ด้านการเสนอผลงานวิทยานิพนธ์ และด้านการดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ และแนวทางในการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา ควรปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่องใช้เนื้อหาสาระของหลักสูตรที่ทันสมัย และสอดคล้องกับปัญหาความเป็นจริง ควรเพิ่มฐานข้อมูลวารสารออนไลน์ และโปรแกรมคอมพิวเตอร์ต่าง ๆ ที่มีลิขสิทธิ์ถูกต้องให้เพียงพอกับความต้องการ ควรมีกรอบเวลาในการเสนอโครงร่างวิทยานิพนธ์ เพื่อกระตุ้นให้นักศึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษาเร่งทำงานตามแผนการศึกษา กรรมการบริหารหลักสูตรควรจัดกลไกให้คำปรึกษาและติดตามผลงานของนักศึกษา มีการจัดระบบการกระตุ้นความก้าวหน้าในการศึกษาค้นคว้าอย่างเคร่งครัดมหาวิทยาลัยควรเพิ่มช่องทางให้นักศึกษาได้นำเสนองานวิทยานิพนธ์ เป็นเวทีนำเสนอเพื่อให้นักศึกษามีประสบการณ์ในการนำเสนอผลงานต่อสาธารณะ ทั้งนี้ กระบวนการวิชาการเนื้อหาของหลักสูตรควรมีเนื้อหาทันสมัยและสอดคล้องกับปัญหาความเป็นจริง ควรมีเนื้อหาวิชาเกี่ยวกับทักษะภาษาอังกฤษและทักษะการวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูล กรรมการบริหารหลักสูตรควรจัดกลไกให้คำปรึกษาและติดตามผลงานของนิสิต และมีกระบวนการกระตุ้นความก้าวหน้าในการทำวิทยานิพนธ์ทุกภาคการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

3. นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยในการสำเร็จการศึกษาล่าช้า และสำเร็จการศึกษาตามเกณฑ์ ด้านปัญหาส่วนตัวของนิสิต อยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากในภาพรวมนิสิตมีอายุไม่มากนักปัญหาส่วนตัวของนิสิตจึงอยู่ที่การทำงานเป็นส่วนใหญ่ ส่งผลให้การแบ่งเวลาไม่เหมาะสมจึงทำให้

การทำวิจัยไม่สามารถสำเร็จการศึกษาได้ตามระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธวัชชัย ศุภดิษฐ์ (2556: บทคัดย่อ) สรุปได้ดังนี้ คณะรัฐประศาสนศาสตร์ ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ของการเรียนของนักศึกษา ได้แก่ อายุ การได้รับทุนการศึกษาในระดับปริญญาโท แผนการศึกษาในระดับปริญญาโท และ ระยะเวลาที่ศึกษาในระดับปริญญาโท คณะสถิติประยุกต์ ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ของการเรียนของนักศึกษา ได้แก่ อายุการได้รับทุนการศึกษาในระดับปริญญาโท แผนการศึกษาในระดับปริญญาโท ระยะเวลาที่ศึกษาในระดับปริญญาโท กลุ่มสาขาวิชาที่ศึกษาในระดับปริญญาตรีและการได้รับเกียรตินิยมในระดับปริญญาตรี และระดับสถาบัน ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ของการเรียนของนักศึกษา ได้แก่ อายุและการได้รับเกียรตินิยมในระดับปริญญาบัตร และสอดคล้องกับงานวิจัยของมหาวิทยาลัยรามคำแหง (2556: บทคัดย่อ) พบว่า นักศึกษาที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยความสำเร็จในการศึกษาระดับปริญญาตรีแตกต่างกัน

6. ข้อเสนอแนะ

ปัจจัยในการสำเร็จการศึกษาล่าช้าและสำเร็จการศึกษาตามเกณฑ์ ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ในภาพรวมอยู่ระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านจะเห็นว่า ด้านอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำวิจัยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการบริหารจัดการของหลักสูตร ด้านคุณลักษณะส่วนตัวของนิสิต ด้านขั้นตอน ระเบียบ ข้อบังคับ แนวปฏิบัติ ด้านความรู้ในการวิจัย ด้านการบริการแหล่งค้นคว้าทางวิชาการ และลำดับสุดท้าย ด้านปัญหาส่วนตัวของนิสิต ตามลำดับ จึงควรให้ความสำคัญในการกำกับและติดตามภาระงานในการควบคุมวิทยานิพนธ์ของนิสิตในที่ปรึกษาของอาจารย์ในแต่ละท่าน เพื่อให้มีความเหมาะสมสามารถดูแลได้อย่างทั่วถึง

ควรจัดประชุมสัมมนา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เกี่ยวข้อง เพื่อจัดทำแผนและโครงการในการพัฒนาระบบการทำวิทยานิพนธ์ รูปแบบการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์ และกำหนดมาตรฐานในการควบคุมวิทยานิพนธ์ที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพหลักเกณฑ์ในการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิทยานิพนธ์ ระยะเวลาในการเรียนและการสำเร็จการศึกษาของนิสิต รวมทั้งประกาศเป็นนโยบายของคณะเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กิตติยา สุทธิประภา และสมาน ลอยฟ้า. (2557). บทบาทห้องสมุดในการส่งเสริมการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น . อินฟอร์เมชั่น. 21(1): 19-30.

- คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. (2561). รายงานประจำปี
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 2561.
มหาสารคาม: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ดิลก รักตน์ ไคร่งสุมาตย์ และชัยญา อภิบาลกุล. (2554). “ปัจจัยที่ส่งผลต่อระยะเวลาการ
สำเร็จการศึกษาของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น”
วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา, 5(3), 1-10.
- ทรงธรรม ธีระกุล. (2547). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยทักษิณ สงขลา. รายงานวิจัย. บัณฑิตศึกษา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ธวัชชัย ศุภดิษฐ์. (2556). ปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ของการเรียนในระดับปริญญาโทของ
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ปีการศึกษา 2554. รายงานวิจัย. สถาบัน
บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- นิภา ศรีไพโรจน์. (2524). สถิติวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. (2561). คู่มือนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีการศึกษา 2561. คลังน่านาวิทยา. บัณฑิต
วิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 7.
กรุงเทพฯ: สุริยวิทยาสาน.
- มหาวิทยาลัยรามคำแหง. (2556). ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการศึกษาระดับปริญญาตรี
ของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัด
นครศรีธรรมราช. รายงานวิจัย. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สมจิตร แก้วมณี. (2551). “ปัญหาในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับมหาบัณฑิต.
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์”
วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 4(1), 133-158.